
Grant Arthur Gochin

10900 Winnetka Avenue, Chatsworth, CA 91311, USA
+1 818-625-6513 | ggochin@gmail.com

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Mokslo ir enciklopedijų leidybos centrui
(Visuotinė lietuvių enciklopedija, VLE)
El. p. biblio@lnb.lt

Nr. NEM-001. Data – kvalifikuoto elektroninio parašo laiko žymos data.

PRAŠYMAS PAPILDYTI IR PATAISYTI VLE STRAIPSNIO „NEMENČINĖ“ SAKINĮ APIE 1941 M. RUGSĖJO 20 D. NEMENČINĖS ŽYDŲ ŽUDYNES

Esu Lietuvos Respublikos pilietis. Teikiu šį prašymą dėl VLE straipsnio „Nemenčinė“ (autorius Algimantas Miškinis; <https://www.vle.lt/straipsnis/nemencine/>; tekstas žiūrėtas 2026-10-15).

Šis prašymas yra 2026 m. spalio mėn. koordinuotos prašymų serijos dalis (Nr. NEM-001, NEM-002, NEM-003, NEM-005); kiti numeriai nurodomi tik nuorodai. Kiekvienas prašymas yra savarankiškas: atsakymas į jį nepriklauso nuo kitų serijos prašymų nagrinėjimo, o archyvų neprašoma vertinti viešųjų tekstų pataisymų.

1. Dabartinis tekstas

Straipsnio skyriuje „Istorija“ 1941 m. įvykiams skirtas vienas sakiny:

„1941 09 20 nacių Vokietijos okupacinės valdžios įsakymu Veliučionių dvare nužudyti 403 Nemenčinės žydai.“

Sakinys įvardija tik vokiečių okupacinės valdžios įsakymą. Jame nenurodyta, kas Nemenčinės žydus surinko ir kas juos sušaudė. Be to, nurodyta kitokia žudynių vieta nei kituose peržiūrėtuose šaltiniuose.

2. Prašymo punktai

1 punktas (pagrindinis). Nenurodyti lietuvių dariniai, surinkę ir sušaudę Nemenčinės žydus

Jad Vašemo paskelbtame žudynių vietos aprašyme [Š2] rašoma: „the Lithuanian police assembled the Jews of Niemenczyn in the building of the beth midrash“ (lietuvių policija surinko Nemenčinės žydus beit midrašo pastate), o miške juos sušaudė „the Lithuanian Special Squad (Ypatingasis Būrys), which had come over from Vilnius for this purpose, and ... the local auxiliary police“ (šiam tikslui iš Vilniaus atvykęs lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija). Šis aprašymas parengtas pagal Lietuvos ypatingojo archyvo bylas LYA K-1-58-29422-3 ir K-1-58-11487-3. Šių bylų originalų nemačiau; jų kopijų prašau atskiru prašymu Nr. NEM-005. Todėl siūlomame tekste šie veiksmai nurodomi kaip Jad Vašemo duomenys.

Vilniaus ypatingasis būrys buvo pavaldus vokiečių saugumo policijai; dauguma jo narių buvo lietuviai (A. Bubnys [Š8]). K. Jägerio, vokiečių saugumo policijos ir SD 3-iojo operatyvinio būrio (Einsatzkommando 3) vado, 1941 m. gruodžio 1 d. raporte šios žudynės įrašytos to būrio padalinio Vilniuje skiltyje („Teilkommando des EK.3 in Wilna“): „20.9.41 Nemencing 128 Juden, 176 Jüdinn. 99 [J.-Kind.] 403“ [Š6] (laužtiniuose skliaustuose – originale esančio kartojimo ženklo reikšmė). K. Jägerio raportas patvirtina žudynių datą, užfiksuotą aukų skaičių ir vokiečių operatyvinį priskyrimą (padalinį, kurio skiltyje jos įrašytos), bet šaudžiusiųjų neįvardija; lietuvių darinius įvardija Jad Vašemo aprašymas, parengtas pagal minėtas bylas. Raporte esantis teiginys apie bendradarbiavimą su „lietuvių partizanais“ yra kitos skilties – SS-Ostuf. J. Hamanno mobiliojo būrio akcijų – antraštė ir Nemenčinės įrašui netaikomas.

Liudytojų parodymai, kuriuos 1946–1948 m. užrašė L. Koniuchovskis [Š7], ir Jad Vašemo cituojami tardymo protokolai [Š2] aprašo ir daugiau veiksmų (beit midrašo ir kolonos saugojimą, šaudymą į bėgančius, aukų turto dalybas). Kol jie nepatikrinti pagal archyvų dokumentus, šiame punkte jų nesiūlau įtraukti į enciklopedijos tekstą, o pateikiu tik priede.

Žodžius „vietos pagalbinė policija“ siūlau vartoti taip, kaip juos vartoja šaltinis. Galimą vietos pagalbinės policijos tapatybę su lietuvių administracijai pavaldžia Nemenčinės policija nurodo kiti duomenys (tai mano prielaida, o ne šaltinio teiginys): Jad Vašemas nurodo, kad žydus surinko „Lithuanian police“; A. Mačkinio parodymais, akcijai vadovavo Nemenčinės policijos viršininkas; liudytojų parodymais, Nemenčinėje buvo įsteigta lietuvių civilinė administracija ir policija [Š2, Š7]. Prašau VLE nurodyti, kokią šios policijos priklausomybę rodo VLE naudojami šaltiniai. Šaltiniai atskirai nepatvirtina, kad žydus surinkusi lietuvių policija ir žudynių vietoje šaudžiusi vietos pagalbinė policija buvo tas pats darinys; todėl siūlomuose tekstuose jie nurodomi atskirai, kiekvienas šaltinio žodžiais, o vietos pagalbinės policijos priklausomybės klausimas lieka atviras (jį padėtų išspręsti prašymu Nr. NEM-005 prašomos bylos).

Šis punktas nepriklauso nuo sprendimų dėl 2–4 punktų.

2 punktas. Žudynių vieta: „Vėliučionių dvare“

Peržiūrėtuose šaltiniuose nurodoma kita vieta. Turizmo portalo „Trakų ir Vilniaus rajonai“ duomenimis, paminklas su užrašu „Čia 1941 m. rugsėjo 20 dieną hitlerininkai ir jų pagalbininkai nužudė 403 žydus“ stovi pušyne apie 3 km į vakarus nuo Nemenčinės [Š4]; paties užrašo nemačiau. Jad Vašemas nurodo, kad kolona buvo išvaryta Vilniaus keliu ir maždaug po trijų kilometrų pasuko į mišką [Š2]. Vilniaus rajono savivaldybė rašo, kad kolona, nuėjusi 2 km, pasuko į mišką [Š3]. K. Jägerio raporte atskirai įrašyta: „22.9.41 Novo-Wilejka ... 1 159“ [Š6]; Vilniaus rajono savivaldybė, remdamasi šiuo raportu, tą datą ir skaičių priskiria Vėliučionių miškui [Š3]. Peržiūrėtuose šaltiniuose neradau nuorodos, kad Nemenčinės žydai būtų nužudyti Vėliučionių dvare. VLE straipsnyje „Vėliučionys“ 1941 m. įvykiai neminimi; vietovardžio rašyba („Vėliučionių“ / „Vėliučionys“) skiriasi.

Prašau nurodyti šaltinį, kuriuo remiantis parašyta „Vėliučionių dvare“. Jei toks šaltinis yra, prašau jį nurodyti straipsnyje ir kartu nurodyti kituose šaltiniuose nrodomą vietą bei tuos šaltinius. Jei šaltinio nėra, prašau žodžius „Vėliučionių dvare“ pakeisti žodžiais „miške apie 3 km nuo Nemenčinės, kur dabar stovi paminklas“.

3 punktas. Aukų skaičius be šaltinio

Skaičius 403 sutampa su K. Jägerio raportu [Š6], bet straipsnyje šaltinis nenurodytas. Liudytojai nurodo didesnę skaičių (apie 600 [Š7]; 500–600, L. Paszkiewiczus [Š2]). Šių parodymų originalų dar nepatikrinau, todėl siūlomame tekste jų nenurodo; jie pateikti priede. Prašau skaičių 403 pateikti su šaltiniu ir neteikti jo kaip savarankiškai nustatyto galutinio aukų skaičiaus; skaičių nederinti ir nevidurkinti.

4 punktas. Literatūros sąrašas

Straipsnio literatūros sąrašas nurodytas tik A. Miškinio leidinys apie urbanistikos paveldą. Prašau papildyti jį šaltiniais, kuriais grindžiamas 1941 m. įvykių aprašymas, įskaitant [Š2] ir [Š6].

3. Tikslūs pakeitimai

Nr.	Dabartinė formulė	Problema	Tikslus naujas tekstas	Prašomas veiksmas	Šaltinis
1	„1941 09 20 nacių Vokietijos okupacinės valdžios įsakymu Veliučionių dvare nužudyti 403 Nemenčinės žydai.“	Nenurodyti lietuvių dariniai, kurie surinko ir sušaudė aukas	Po esamo sakinio įterpti: „Jad Vašemo duomenimis, žydus beit midrašė surinko lietuvių policija, o žudynių vietoje juos sušaudė iš Vilniaus atvykę lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija. A. Bubnio duomenimis, Ypatingasis būrys buvo pavaldus vokiečių saugumo policijai; dauguma jo narių buvo lietuviai.“	Įterpti sakinius skyriuje „Istorija“; nurodyti pakeitimo datą	Š2, Š6, Š8
2	„Veliučionių dvare“	Vieta nesutampa su kitais šaltiniais; šaltinis nenurodytas	Jei šaltinio nėra: „miške apie 3 km nuo Nemenčinės, kur dabar stovi paminklas“	Nurodyti šaltinį arba pakeisti	Š2, Š3, Š4, Š6
3	„nužudyti 403 Nemenčinės žydai“	Skaičius be šaltinio	„nužudyti Nemenčinės žydai – K. Jägerio (vokiečių saugumo policijos ir SD 3-iojo operatyvinio būrio vado) raporto duomenimis, 403 (128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai)“	Pakeisti formulę	Š6
4	Literatūros sąrašas	Nėra 1941 m. įvykių šaltinių	Papildyti: Š2; Š6	Papildyti sąrašą	Š2, Š6

Kaip prašoma įgyvendinti: (a) 1 punktą įgyvendinamas bet kuriuo atveju – įterpiami 1 punkto sakiniai; (b) jei VLE priima ir 2 bei 3 punktus, prašau visą esamą sakinį pakeisti vienu toliau pateiktu tekstu; (c) jei VLE turi šaltinį žodžiams „Veliučionių dvare“, galutiniame tekste lieka VLE šaltinio vieta su šaltiniu ir kituose šaltiniuose nurodoma vieta su jų šaltiniais. Galutinis tekstas, jei priimami 1–3 punktai:

„1941 09 20 nacių Vokietijos okupacinės valdžios įsakymu miške apie 3 km nuo Nemenčinės, kur dabar stovi paminklas, nužudyti Nemenčinės žydai – K. Jägerio (vokiečių saugumo policijos ir SD 3-iojo operatyvinio būrio vado) raporto duomenimis, 403 (128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai). Jad Vašemo duomenimis, žydus beit midrašė surinko lietuvių policija, o žudynių vietoje juos sušaudė iš Vilniaus atvykę lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija. A. Bubnio duomenimis, Ypatingasis būrys buvo pavaldus vokiečių saugumo policijai; dauguma jo narių buvo lietuviai.“

Atskaitos tašku laikau Jad Vašemo [Š2] įvardytus darinius ir veiksmus; teksto ilgis ir išsamumas gali skirtis pagal laikmeną, tačiau tekstas, kuriame nebūtų šių darinių ir veiksmų, nebūtų tikslus.

4. Prašymas

Prašau Mokslo ir enciklopedijų leidybos centrą VLE straipsnyje „Nemenčinė“ esančią formulę „1941 09 20 nacių Vokietijos okupacinės valdžios įsakymu Veliučionių dvare nužudyti 403 Nemenčinės žydai.“ papildyti šiais sakiniais: „Jad Vašemo duomenimis, žydus beit midrašė surinko lietuvių policija, o žudynių vietoje juos sušaudė iš Vilniaus atvykę lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija. A. Bubnio duomenimis, Ypatingasis būrys buvo pavaldus vokiečių saugumo policijai; dauguma jo narių buvo lietuviai.“ (1 punktą), taip pat išnagrinėti 2–4 punktus. Prašau nurodyti pakeitimo datą ir pateikti atnaujinto teksto nuorodą. Jeigu siūlomo teksto nepriimate, prašau dėl kiekvienos jo dalies pateikti motyvuotą atsakymą ir nurodyti panaudotus pirminius šaltinius.

Jei siūlomos formulės nepriimate, prašau atsakyme nurodyti: kiekvieno atiesto punkto motyvus; šaltinius, kuriais remiamasi; sprendimą priėmusį asmenį; ir savo alternatyvią formulę, kurioje vis dėlto būtų aiškiai įvardyti šaltiniais pagrįsti lietuvių dariniai ir jų veiksmas. Bendra formulė „naciai ir jų pagalbininkai“ nebūtų atsakymas į šį prašymą, nes šaltiniai leidžia nurodyti tiksliau.

Vien pareigų ėjimas ar vadovavimas struktūrai savaime neįrodo asmeninio dalyvavimo žudynėse; vadovavimo atsakomybė vertintina atskirai, pagal dokumentus apie asmens įgaliojimus tam tikru metu ir vietoje.

Sovietų saugumo ir teismų institucijų surinkti tardymo protokolai ir nuosprendžiai vertintini atsižvelgiant į jų kilmę, surinkimo aplinkybes ir kitus įrodymus; todėl prašau visų bylų dokumentų – klausimų ir atsakymų, parašų ir procesinių dokumentų, – o ne tik ištraukų. (Šių bylų kopijų prašau Lietuvos ypatingojo archyvo atskiru prašymu Nr. NEM-005; VLE jų neprašau.)

Prašau šį prašymą nagrinėti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka ir per jo 10 straipsnio 4 dalyje nustatytą terminą, kiek taikoma adresatui. Dokumentų ir informacijos pateikimo dalį (2 punkto prašymą nurodyti šaltinį) prašau nagrinėti pagal Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 1 punktą, 4 straipsnio 1 dalį ir 13 straipsnio 1 dalį; jei dalies duomenų pateikti negalima, prašau, vadovaujantis to įstatymo 14 straipsnio 3 dalimi, pateikti likusią dalį. Prašau, kaip reikalauja Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalis, sprendime nurodyti jo teisinį ir faktinį pagrindą, motyvus ir apskundimo tvarką, taip pat sprendimo priėmimą, sprendimo datą ir, jei siūlymai priimami, įgyvendinimo terminą.

Pažymiu teisinių pagrindų ribas. Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas įpareigoja pateikti turimus dokumentus ir informaciją; jis neįpareigoja adresato priimti mano siūlomos formuluotės. Sprendimas, ar ir kaip keisti savo enciklopedijos straipsnio tekstą, priklauso adresato kompetencijai. Šioje dalyje prašau motyvuoto atsakymo pagal adresato kompetenciją ir, jei toks sprendimas yra administracinis sprendimas, – Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje nurodytų duomenų.

Prašau atsakyti dėl kiekvieno punkto atskirai, o ne bendru patvirtinimu.

Pridedama: bendra Nemenčinės įvykių chronologija (priedas).

Grant Arthur Gochin

Dokumentas bus pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu.

Priedas. Bendra Nemenčinės įvykių chronologija (vienoda visiems serijos Nr. NEM-001, NEM-002, NEM-003 ir NEM-005 prašymams)

Įrodymų lygiai: (a) veiksmai, įvardyti paskelbtuose tyrimuose ir (arba) Kultūros vertybių registre; (b) liudytojų parodymų duomenys apie konkrečius asmenis, skaičius ir pareigas, dar nepatikrinti pagal archyvų dokumentus; (c) teiginiai, kurių dar negalima priskirti konkrečiam asmeniui ar dariniui. Kur šaltiniai nesutaria, pateikiami visi variantai; jie nederinami ir nevidurkinami. Lietuvių dariniai nurodomi šaltinio žodžiais. Jad Vašemo aprašymas [Š2] remiasi Lietuvos ypatingojo archyvo bylomis, kurių originalų nemačiau; jų kopijų prašoma prašymu Nr. NEM-005.

Data	Vieta	Aukos	Vokiečių daliniai ir įsakymai	Lietuvių dariniai (šaltinio žodžiais) ir įrodymų lygis	Šaltiniai ir prieštaravimai
1941 m. birželio pabaiga – rugsėjo 19 d.	Nemenčinė	Nemenčinės žydai: žymėjimas, priverstinis darbas be atlygio, turto surašymas, smurtas prieš žydus (barzdų skutimas ir rovimas)	Vokiečių kariniai daliniai įžengė į miestelį birželio 24 d.; liepos 11 d. iš Paberžės atvykę vokiečiai priverstė ješivos mokinius sudeginti Toros ritinius ir šventąsias knygas	(b) Liudytojų parodymais: įsteigta lietuvių civilinė administracija ir policija, policijos viršininkas – lietuvis; „lietuvių partizanai“; lietuvių policija kas rytą varė žydus į darbus; knygas deginant vokiečiams talkino Nemenčinės lietuviai; rugpjūčio pabaigoje policija ir partizanai surašė žydų baldus	L. Koniuchovskio užrašyti S. Eynbinder, Y. Gordono ir A. Daytzo parodymai [Š7]
1941 m. rugsėjo 19–20 d.	Prie Vilniaus kelio, apie 3 km nuo Nemenčinės	–	L. Paszkiewicziaus parodymais, kitą rytą apie 9–10 val. „vokiečių kapitonas“ atvyko prie duobės automobiliu	(b) L. Paszkiewicziaus parodymais: Nemenčinės valsčiaus viršaitis Stanisław Rutkowski atvyko su „etniniu lietuviu policininku“; buvo surinkta apie 30 vyrų, juos saugojo apie 10 policininkų; jie buvo nuvaryti kasti duobės. Liudytojų parodymais [Š7], policija ir partizanai naktį išvedė valstiečius ir gyventojus su kastuvais	LYA K-1-58-11487-3 (Jad Vašemo nuoroda), cituojama Jad Vašemo [Š2]; Š7. Prieštaravimas: L. Paszkiewiczius nurodo 1941 m. rugpjūčio pabaigą; neatmestina, kad jo parodymai aprašo kitą akciją
1941 m. rugsėjo 20 d., šeštadienis (5701 m. elulo 28 d.)	Surinkimas beit midrašė Nemenčinėje; kolona Vilniaus keliu apie 3 km; sušaudymas miške (liudytojų vadinamas Kobilka), kur dabar stovi paminklas	K. Jägerio raportas: 403 (128 vyrai, 176 moterys, 99 vaikai). Jad Vašemo puslapyje: „186 women“ (kartu su 128 ir 99 sudaro 413, o ne 403). Liudytojų parodymais: apie 600 [Š7]; 500–600 (L. Paszkiewiczius). Vilniaus r. sav. puslapis: prie sinagogos atvyko 700, nužudyti 128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai, 100 pabėgo (šaltiniai nenurodyti)	Vokiečių saugumo policijos ir SD 3-iojo operatyvinio būrio (Einsatzkommando 3) padalinys Vilniuje (Teilkommando des EK.3 in Wilna) – raporte žudynės įrašytos šio padalinio skiltyje; raportas šaudžiusiųjų neįvardija; „gestapininkų grupė“ (A. Mačkinis); vokiečiai, atėjęs į beit midrašą su keliais lietuvių policininkais, liepė suimtiesiems atiduoti pinigus ir vertybes [Š7]	(a) Jad Vašemas [Š2]: „the Lithuanian police assembled the Jews of Niemenczyn in the building of the beth midrash“; sušaudė „the Lithuanian Special Squad (Ypatingasis Būrys), which had come over from Vilnius for this purpose, and ... the local auxiliary police“. (b) A. Mačkinio (sovietų teismo kaltinamojo) parodymais: jis buvo skubiai iškvieistas su ginklu prie sinagogos; akcijai vadovavo Nemenčinės policijos viršininkas; žudikų grupėje buvo iš Vilniaus atvykusių lietuvių; jo žodžiais, „mes konvojavome“ koloną; „visas konvojus atidengė į juos ugnį“. (b) L. Paszkiewicziaus parodymais (jis įvykius datuoja rugpjūčio pabaiga): ginkluoti lietuvių policininkai prievarta suvarė 500–600 žmonių; policininkai juos grupėmis po 15–20 vedė prie duobės ir šaudė. (b) Liudytojų parodymais [Š7]: lietuvių policija ir partizanai saugojo beit midrašą, kartu su keliais vokiečiais suvarė žydus šeimomis į kiemą ir šaudė į bėgančius; Y. Gordono parodymais, sargybą sudarė lietuvių policija ir partizanai, keli vokiečiai ir du ginkluoti civiliai lenkai; „vokiečiai ir lietuviai“	Š2 (remiasi LYA K-1-58-29422-3 ir K-1-58-11487-3 – bendras archyvinis pagrindas); Š6; Š7. Prieštaravimai: VLE vieta „Veliučionių dvare“ [Š1] nesutampa su paminklo vieta [Š4] ir kitais šaltiniais; K. Jägerio raporte atskirai įrašyta „22.9.41 Novo-Wilejka ... 1 159“, o Vilniaus r. sav. šią datą ir skaičių priskiria Veliučionių miškui [Š3]; atstumas – apie 3 km [Š2, Š4] ir 2 km [Š3]; laikas – Jad Vašemas: 10 val. išvaryti iš beit midrašo, Š7: 11 val. suvaryti į kiemą; A. Mačkinis nurodo 1941 m. rugpjūtį; Vilniaus r. sav. puslapyje taip pat rašoma, kad „Dauguma Nemenčinės žydų nacių išgabenti į Švenčionėlius, ten ir nužudyti“ (šaltinis nenurodytas)

Data	Vieta	Aukos	Vokiečių daliniai ir įsakymai	Lietuvių dariniai (šaltinio žodžiais) ir įrodymų lygis	Šaltiniai ir prieštaravimai
				išvesdavo žmones grupėmis po dešimt. (c) Raportas šios akcijos nepriskiria jokiam lietuvių dariniui	
1941 m. rugsėjo 20–23 d. ir vėliau	Nemenčinės apylinkės; rugsėjo 23 d. – Kobilka	Pabėgę ir vėliau sugauti žydai; liudytojai juos vardija	Vokiečiai dalyvavo gaudant	(b) Liudytojų parodymais: policija, partizanai ir vokiečiai gaudė pabėgusiuosius. (c) Rugsėjo 23 d. sušaudymo vykdytojai šaltinyje nenurodyti	Š7 (vienas šaltinių kompleksas)
1941 m. rugsėjo 20 d. ir vėliau (A. Daytzo parodymais, rugsėjo 25 d. baldai ir drabužiai surinkti bendruomenės namuose)	Nemenčinė	Aukų turtas	Vokietis beit midrašė liepė suimtiesiems atiduoti pinigus ir vertybes	(b) Liudytojų parodymais: geresni drabužiai ir baldai pasidalyti tarp vykdytojų, likusieji parduoti aukcione; policijos ir partizanų vadai apsigyveno geresniuose žydų namuose. A. Mačkinio parodymais, po šaudymo „norintieji“ ėmė grobti nužudytųjų drabužius ir daiktus	Š7; Š2

Šaltiniai. [Š1] VLE, A. Miškinis, „Nemenčinė“, <https://www.vle.lt/straipsnis/nemencine/> (žiūrėta 2026-10-15). [Š2] Jad Vašemas, „Murder story of Niemenczyn Jews in the Niemenczyn Area“, <https://collections.yadvashem.org/en/untold-stories/killing-site/15049910> (žiūrėta 2026-10-15; cituojami Antano Mačkinio (1946-04-12) ir Ludwiko Paszkiewicziaus parodymai; nurodyti šaltiniai: LYA K-1-58-29422-3 ir K-1-58-11487-3, kopijos YVA M.45; prie K-1-58-29422-3 nurodytas A. Mačkinis (gim. 1911 m., sovietų teismo kaltinamasis), prie K-1-58-11487-3 – L. Paszkiewiczius (gim. 1888 m., liudytojas sovietų tyrime); pagal bylas nepatikrinta). [Š3] Vilniaus rajono savivaldybė, „Pamiršta istorija: Vilniaus rajono žydai“, <https://vrsa.lt/gyventojams/pamirsta-istorija-vilniaus-rajono-zydai/1309> (žiūrėta 2026-10-15). [Š4] Turizmo portalas „Trakų ir Vilniaus rajonai“, „Žydų žudynių vieta ir kapas Nemenčinėje“, <http://exploretrakaivilnius.lt/lt/pilys-ir-piliavietes/zydu-zudyniu-vieta-ir-kapas-nemencineje> (tekstas užfiksuotas 2026-10-15 per to paties portalo adresą <mailto:exploretrakaivilnius.lt>, nes pagrindinis adresas automatinės prieigos nepriėmė). [Š5] To paties portalo anglų kalbos puslapis, <https://exploretrakaivilnius.lt/en/manors-and-parks/the-site-and-grave-of-mass-massacre-of-jews-in-nemencine> (užfiksuota 2026-10-15 tuo pačiu būdu). [Š6] K. Jäger, „Gesamtaufstellung der im Bereich des EK. 3 bis zum 1. Dez. 1941 durchgeführten Exekutionen“, 1941-12-01, skiltis „Teilkommando des EK.3 in Wilna“, įrašas „20.9.41 Nemencing 128 Juden, 176 Jüdinn. 99 [J.-Kind.] 403“ (laužtiniuose skliaustuose – originale esančio kartojimo ženklų reikšmė); originalas – Rusijos valstybinis karo archyvas (RGVA), f. 500, ap. 1, b. 25; kopija – Jad Vašemo archyvas, O-18/245 (nurodoma Jad Vašemo ištraukos puslapyje; su ja nesutikrinta; ištrauka anglų kalba: <https://www.yadvashem.org/docs/karl-jaeger-report-on-lithuanian-jews-extermination.html>); spausdintas vokiškas tekstas – E. Klee, W. Dreßen, V. Rieß (sud.), „Schöne Zeiten“. *Judenmord aus der Sicht der Täter und Gaffer*, Frankfurt am Main, 1988, p. 52–62. Įrašo tekstas sutikrintas su šio leidimo internetine transkripcija (žiūrėta 2026-10-15). Raportas patvirtina datą, užfiksuotą skaičių ir vokiečių operatyvinį priskyrimą, bet šaudžiusiųjų neįvardija. Raporto teiginys apie bendradarbiavimą su „lietuvių partizanais“ yra kitos skilties (SS-Ostuf. Hamanno mobiliojo būrio akcijų) antraštė ir Nemenčinės įrašui netaikomas. [Š7] L. Koniuchovskio 1946–1948 m. užrašyti S. Eynbinder (gim. Daytsh), Y. Gordono ir A. Daytzo parodymai apie Nemenčinę, paskelbti: <https://blogs.timesofisrael.com/the-slaughter-of-the-jews-in-nemencine/> (2022-12-30; 2026-10-15 nepasiekiamas); D. S. Sandler (sud.), *The Testimonies of 121 Jewish Survivors of the Holocaust in Lithuania, Recorded by Leyb Koniuchowsky* (2020); santrauka su citatomis: <https://grantgochin.substack.com/p/nemencine-september-20-1941-the-accomplices> (žiūrėta 2026-10-15). S. Eynbinder ir A. Daytzas – sesuo ir brolis; Y. Gordonas – atskiras liudytojas. Šiame priede [Š7] citatos ir duomenys paimti iš pareiškėjo santraukos (antrinis šaltinis); L. Koniuchovskio originalų tekstas nepatikrintas. [Š8] A. Bubnys, „Vilniaus ypatingasis būrys ir masinės žydų žudynės Paneriuose (1941–1943 m.)“, *Voruta*, 2019-09-14, <https://www.voruta.lt/vilniaus-ypatingasis-burys-ir-masines-zydu-zudynes-paneriuose-1941-1943-m/> (žiūrėta 2026-10-15): „Daugumą būrio narių sudarė lietuviai, tačiau buvo keletas rusų ir lenkų. YB buvo pavaldus tik vokiečių saugumo policijai ir vykdė jos pareigūnų nurodymus.“ Straipsnyje Nemenčinė neminima.

Grant Arthur Gochin

10900 Winnetka Avenue, Chatsworth, CA 91311, USA
+1 818-625-6513 | ggochin@gmail.com

Science and Encyclopaedia Publishing Centre
Martynas Mažvydas National Library of Lithuania
(Universal Lithuanian Encyclopaedia, VLE)
Email: biblio@lnb.lt

No. NEM-001. Date – the date of the qualified electronic signature timestamp.

REQUEST TO SUPPLEMENT AND CORRECT THE SENTENCE IN THE VLE ARTICLE “NEMENČINĖ” ON THE MURDER OF THE JEWS OF NEMENČINĖ ON 20 SEPTEMBER 1941

English control translation. The Lithuanian text is the operative application.

I am a citizen of the Republic of Lithuania. I submit this request concerning the VLE article “Nemenčinė” (author Algimantas Miškinis; <https://www.vle.lt/straipsnis/nemencine/>; text accessed on 15 October 2026).

This request is part of a coordinated series of October 2026 (No. NEM-001, NEM-002, NEM-003, NEM-005); the other numbers are given for reference only. Each request stands on its own: the answer to it does not depend on the examination of the other requests in the series, and the archives are not asked to assess the corrections to public texts.

1. Current text

In the “History” (“Istorija”) section of the article, a single sentence covers the events of 1941:

„1941 09 20 nacių Vokietijos okupacinės valdžios įsakymu Veliučionių dvare nužudyti 403 Nemenčinės žydai.“ (“On 20 September 1941, by order of the Nazi German occupation authorities, 403 Jews of Nemenčinė were murdered at Veliučionys manor.”)

The sentence names only the order of the German occupation authorities. It does not state who assembled the Jews of Nemenčinė or who shot them. It also gives a killing site that differs from the site given by the other sources reviewed.

2. Items of the request

Item 1 (principal). The Lithuanian formations that assembled and shot the Jews of Nemenčinė are omitted

The killing-site description published by Yad Vashem [S2] states: “the Lithuanian police assembled the Jews of Niemenczyn in the building of the beth midrash”, and that in the forest they were shot by “the Lithuanian Special Squad (Ypatingasis Būrys), which had come over from Vilnius for this purpose, and ... the local auxiliary police”. This description was prepared from Lithuanian Special Archives files LYA K-1-58-29422-3 and K-1-58-11487-3. I have not seen the originals of these files; I request copies in separate request No. NEM-005. The proposed text therefore gives these acts as Yad Vashem’s data.

The Vilnius Special Squad was subordinate to the German Security Police; most of its members were Lithuanians (A. Bubnys [S8]). The report of 1 December 1941 by K. Jäger, commander of Einsatzkommando 3 of the German Security Police and SD, enters this killing under the heading of that unit’s sub-detachment in Vilnius (“Teilkommando des EK.3 in Wilna”): “20.9.41 Nemencing 128 Juden, 176 Jüdinn. 99 [J.-Kind.] 403” [S6] (the bracketed words stand for a ditto mark in the original). The Jäger report supports the date of

the killing, the recorded total and the German operational attribution (the sub-detachment under whose heading it is entered), but does not identify who did the shooting; the Lithuanian formations are identified by the Yad Vashem description prepared from the files cited. The report's statement on cooperation with the "Lithuanian partisans" heads a different list – the actions of SS-Ostuf. J. Hamann's mobile detachment – and does not apply to the Nemenčinė entry.

The witness testimonies recorded by L. Koniuchowsky in 1946–1948 [S7], and the interrogation records quoted by Yad Vashem [S2], describe further acts (guarding the beit midrash and the column, firing on those who fled, dividing the victims' property). Until they are checked against the archival documents, I do not put them forward in this item as encyclopedia text; I give them only in the annex.

I propose to use the words "local auxiliary police" as the source uses them. Other evidence points to its possible identity with the Nemenčinė police under the Lithuanian administration (this is my assumption, not the source's statement): Yad Vashem states that the Jews were assembled by the "Lithuanian police"; according to A. Mačkinis, the chief of the Nemenčinė police was in charge of the action; according to witness testimony, a Lithuanian civilian administration and police force were established in Nemenčinė [S2, S7]. I ask VLE to state what affiliation of this police the sources used by VLE show. The sources do not separately establish that the Lithuanian police who assembled the Jews and the local auxiliary police who shot at the killing site were the same formation; the proposed texts therefore name them separately, each in the source's words, and the affiliation of the local auxiliary police remains an open question (the files requested in request No. NEM-005 would help resolve it).

This item does not depend on the decisions on items 2–4.

Item 2. The killing site: "Veliučionių dvare" (at Veliučionys manor)

The sources reviewed give another site. According to the tourism portal "Trakai and Vilnius Districts", the memorial bearing the inscription „Čia 1941 m. rugsėjo 20 dieną hitlerininkai ir jų pagalbininkai nužudė 403 žydus“ ("Here on 20 September 1941 the Hitlerites and their helpers murdered 403 Jews") stands in a pine forest about 3 km west of Nemenčinė [S4]; I have not seen the inscription itself. Yad Vashem states that the column was driven along the Vilnius road and after about three kilometers turned into the forest [S2]. Vilnius District Municipality writes that after 2 km the column turned into the forest [S3]. The Jäger report separately records: "22.9.41 Novo-Wilejka ... 1 159" [S6]; Vilnius District Municipality, relying on that report, assigns that date and figure to the Veliučionys forest [S3]. In the sources reviewed I found no reference to the Jews of Nemenčinė being murdered at Veliučionys manor. The VLE entry "Veliučionys" does not mention the events of 1941, and the spelling of the place name ("Veliučionių" / "Veliučionys") differs.

Please state the source for the words "Veliučionių dvare". If there is such a source, please cite it in the article and also give the site stated in the other sources together with those sources. If there is no source, please replace "Veliučionių dvare" with „miške apie 3 km nuo Nemenčinės, kur dabar stovi paminklas“ ("in the forest about 3 km from Nemenčinė, where the memorial now stands").

Item 3. Victim figure without a source

The figure 403 matches the Jäger report [S6], but the article gives no source. The witnesses give a higher figure (about 600 [S7]; 500–600, L. Paszkiewicz [S2]). I have not yet checked the originals of these testimonies, so I do not put them in the proposed text; they are given in the annex. Please give the figure 403 with its source and do not present it as an independently established final death toll; do not harmonize or average the figures.

Item 4. Bibliography

The article's bibliography lists only A. Miškinis's publication on urban heritage. Please add the sources on which the account of the 1941 events rests, including [S2] and [S6].

3. Exact changes

No.	Current wording	Problem	Exact new text (Lithuanian, with English rendering)	Action requested	Source
1	„1941 09 20 nacių Vokietijos okupacinės valdžios įsakymu Veliučionių dvare nužudyti 403 Nemenčinės žydai.“	The Lithuanian formations that assembled and shot the victims are omitted	Insert after the existing sentence: „Jad Vašemo duomenimis, žydus beit midraše surinko lietuvių policija, o žudynių vietoje juos sušaudė iš Vilniaus atvykęs lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija. A. Bubnio duomenimis, Ypatingasis būrys buvo pavaldus vokiečių saugumo policijai; dauguma jo narių buvo lietuviai.“ (“According to Yad Vashem, the Jews were assembled in the beit midrash by the Lithuanian police, and at the killing site they were shot by the Lithuanian Special Squad, which had come from Vilnius, and by the local auxiliary police. According to A. Bubnys, the Special Squad was subordinate to the German Security Police; most of its members were Lithuanians.”)	Insert the sentences in the “History” section; state the date of the change	S2, S6, S8
2	„Veliučionių dvare“	The site does not match the other sources; no source is given	If there is no source: „miške apie 3 km nuo Nemenčinės, kur dabar stovi paminklas“ (“in the forest about 3 km from Nemenčinė, where the memorial now stands”)	State the source or replace	S2, S3, S4, S6
3	„nužudyti 403 Nemenčinės žydai“	Figure without a source	„nužudyti Nemenčinės žydai – K. Jägerio (vokiečių saugumo policijos ir SD 3-iojo operatyvinio būrio vado) raporto duomenimis, 403 (128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai)“ (“the Jews of Nemenčinė were murdered – according to the report of K. Jäger (commander of Einsatzkommando 3 of the German Security Police and SD), 403 (128 men, 176 women and 99 children)”))	Change the wording	S6
4	Bibliography	No sources for the 1941 events	Add: S2; S6	Add to the list	S2, S6

How implementation is requested: (a) item 1 is to be implemented in any event – the item 1 sentences are inserted; (b) if VLE also accepts items 2 and 3, please replace the whole existing sentence with the single text below; (c) if VLE has a source for the words “Veliučionių dvare”, the final text keeps VLE’s site with its source and the site given in the other sources with their sources. Final text, if items 1–3 are accepted:

„1941 09 20 nacių Vokietijos okupacinės valdžios įsakymu miške apie 3 km nuo Nemenčinės, kur dabar stovi paminklas, nužudyti Nemenčinės žydai – K. Jägerio (vokiečių saugumo policijos ir SD 3-iojo operatyvinio būrio vado) raporto duomenimis, 403 (128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai). Jad Vašemo duomenimis, žydus beit midraše surinko lietuvių policija, o žudynių vietoje juos sušaudė iš Vilniaus atvykęs lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija. A. Bubnio duomenimis, Ypatingasis būrys buvo pavaldus vokiečių saugumo policijai; dauguma jo narių buvo lietuviai.“ (“On 20 September 1941, by order of the Nazi German occupation authorities, the Jews of Nemenčinė were murdered in the forest about 3 km from Nemenčinė, where the memorial now stands – according to the report of K. Jäger (commander of Einsatzkommando 3 of the German Security Police and SD), 403 (128 men, 176 women and 99 children). According to Yad Vashem, the Jews were assembled in the beit midrash by the Lithuanian police, and at the killing site they were shot by the Lithuanian Special Squad, which had come from Vilnius, and by the local auxiliary police. According to A. Bubnys, the Special Squad was subordinate to the German Security Police; most of its members were Lithuanians.”)

I take as the reference the formations and acts named by Yad Vashem [S2]; the length and detail of a text may differ by medium, but a text omitting those formations and acts would not be accurate.

4. Request

Please supplement the wording „1941 09 20 nacių Vokietijos okupacinės valdžios įsakymu Veliučionių dvare nužudyti 403 Nemenčinės žydai.“ in the VLE article “Nemenčinė” with the sentences: „Jad Vašemo duomenimis, žydus beit midrašė surinko lietuvių policija, o žudynių vietoje juos sušaudė iš Vilniaus atvykęs lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija. A. Bubnio duomenimis, Ypatingasis būrys buvo pavaldus vokiečių saugumo policijai; dauguma jo narių buvo lietuviai.“ (item 1), and examine items 2–4. Provide the implementation date and the updated URL. If you decline, answer each element with reasons and the underlying primary records.

If you do not accept the proposed wording, please state in your reply: the reasons for each item rejected; the sources relied upon; the person who made the decision; and your own alternative wording, which still names explicitly the Lithuanian formations and acts established by the sources. The general formula “the Nazis and their helpers” would not answer this request, because the sources allow greater precision.

Holding an office or commanding a formation does not by itself prove personal participation in the killings; command responsibility is assessed separately, on documents showing the person’s authority at the relevant time and place.

Interrogation records and judgments produced by the Soviet security and judicial bodies must be assessed in light of their provenance, the circumstances in which they were taken and the other evidence; I therefore ask for the full case documents – questions and answers, signatures and procedural documents – not extracts only. (I request copies of these files from the Lithuanian Special Archives in separate request No. NEM-005; I do not request them from VLE.)

Please examine this request under the procedure established by the Law of the Republic of Lithuania on Public Administration and within the period set by Article 10(4) of that Law, insofar as it applies to the addressee. Please examine the part requesting documents and information (the request in item 2 to state the source) under Article 2(1)(1), Article 4(1) and Article 13(1) of the Law of the Republic of Lithuania on the Right to Obtain Information and on the Re-use of Data; if part of the data cannot be provided, please provide the remainder under Article 14(3) of that Law. Please state in the decision, as Article 10(5) of the Law on Public Administration requires, its legal and factual basis, the reasons and the appeal procedure, as well as the decision-maker, the date of the decision and, if the proposals are accepted, the implementation deadline.

I note the limits of these legal bases. The Law on the Right to Obtain Information and on the Re-use of Data obliges the provision of existing documents and information; it does not oblige the addressee to adopt my proposed wording. Whether and how to change the text of its encyclopedia article is within the addressee’s competence. For that part I ask for a reasoned answer within the addressee’s competence and, if the decision is an administrative decision, the particulars listed in Article 10(5) of the Law on Public Administration.

Please answer each item separately, not by a general acknowledgment.

Attached: common chronology of the Nemenčinė events (annex).

Grant Arthur Gochin

To be signed with a qualified electronic signature.

Annex. Common chronology of the Nemenčinė events (identical for applications NEM-001, NEM-002, NEM-003 and NEM-005 of the series)

Evidence levels: (a) acts named in published research and/or the Register of Cultural Property; (b) witness-testimony data on particular persons, numbers and duties not yet checked against the archival documents; (c) statements that cannot yet be assigned to a specific person or formation. Where sources disagree, all variants are given; they are not harmonized or averaged. Lithuanian formations are given in the source's own words. The Yad Vashem description [S2] rests on Lithuanian Special Archives files whose originals I have not seen; copies are requested in request No. NEM-005.

Date	Site	Victims	German units and orders	Lithuanian formations (source wording) and evidence level	Sources and conflicts
Late June – 19 September 1941	Nemenčinė	Jews of Nemenčinė: marking, unpaid forced labor, inventory of property, violence against Jews (beards shaved and torn out)	German military units entered the town on 24 June; on 11 July Germans arriving from Paberžė forced yeshiva students to burn the Torah scrolls and sacred books	(b) According to witness testimony: a Lithuanian civilian administration and police force were established, the police chief was Lithuanian; “Lithuanian partisans”; every morning the Lithuanian police drove Jews to labor; Lithuanians in Nemenčinė helped the Germans burn the books; at the end of August police and partisans inventoried Jewish furniture	Testimonies of S. Eynbinder, Y. Gordon and A. Daytz recorded by L. Koniuchowsky [S7]
19–20 September 1941	Beside the Vilnius road, about 3 km from Nemenčinė	–	According to L. Paszkiewicz, the next morning at about 9 or 10 AM “a German captain” came to the pit by car	(b) According to L. Paszkiewicz: the headman of the Nemenčinė commune, Stanisław Rutkowski, came with “an ethnic Lithuanian policeman”; some 30 men were assembled under guard by about 10 policemen; they were driven to dig the pit. According to witness testimony [S7], police and partisans took peasants and residents from their homes at night, each with a shovel	LYA K-1-58-11487-3 (Yad Vashem’s reference), quoted by Yad Vashem [S2]; S7. Conflict: Paszkiewicz gives late August 1941; it cannot be excluded that his account describes another action
Saturday, 20 September 1941 (28 Elul 5701)	Assembly in the beit midrash in Nemenčinė; column along the Vilnius road for about 3 km; shooting in the forest (called Kobilka by the witnesses), where the memorial now stands	Jäger report: 403 (128 men, 176 women, 99 children). Yad Vashem page: “186 women” (with 128 and 99 this totals 413, not 403). Witness testimony: about 600 [S7]; 500–600 (Paszkiewicz). Vilnius district municipality page: 700 came to the synagogue, 128 men, 176 women and 99 children were murdered, 100 escaped (no sources given)	Sub-detachment of Einsatzkommando 3 of the German Security Police and SD in Vilnius (Teilkommando des EK.3 in Wilna) – the report enters the killing under this sub-detachment’s heading; the report does not identify who did the shooting; “a group of Gestapo men” (A. Mačkinis); a German who entered the beit midrash with several Lithuanian policemen ordered the prisoners to surrender money and valuables [S7]	(a) Yad Vashem [S2]: “the Lithuanian police assembled the Jews of Niemenczyn in the building of the beth midrash”; shot by “the Lithuanian Special Squad (Ypatingasis Būrys), which had come over from Vilnius for this purpose, and ... the local auxiliary police”. (b) According to A. Mačkinis (a defendant at a Soviet trial): he was summoned urgently with his weapons to the synagogue; the chief of the Nemenčinė police was in charge; the killing squad included Lithuanians who had come from Vilnius; in his words, “we escorted” the column; “the whole escort opened fire on them”. (b) According to L. Paszkiewicz (who dates the events to late August): the armed Lithuanian policemen forcibly drove 500–600 people; the policemen took them to the pit in batches of fifteen to twenty and shot them. (b) According to witness testimony [S7]: Lithuanian police and partisans guarded the beit midrash, drove the Jews into the courtyard in family groups (with a few Germans) and fired on those who fled; according to Y. Gordon, the guard was made up of Lithuanian police and partisans, several Germans and two	S2 (based on LYA K-1-58-29422-3 and K-1-58-11487-3 – a shared archival basis); S6; S7. Conflicts: the VLE place “Veliučionių dvare” [S1] does not match the memorial site [S4] or the other sources; the Jäger report enters “22.9.41 Novo-Wilejka ... 1 159” separately, and the Vilnius district municipality assigns that date and figure to the Veliučionys forest [S3]; distance – about 3 km [S2, S4] and 2 km [S3]; time – Yad Vashem: driven out of the beit midrash at 10 AM, S7: driven into the courtyard at 11:00 a.m.; Mačkinis gives August 1941; the Vilnius district municipality page also states „Dauguma Nemenčinės žydų nacių išgabenti į Švenčionėlius, ten ir

Date	Site	Victims	German units and orders	Lithuanian formations (source wording) and evidence level	Sources and conflicts
				armed Poles in civilian clothing; “Germans and Lithuanians removed people in groups of ten”. (c) The report assigns this action to no Lithuanian formation	nužudyti (“Most of the Jews of Nemenčinė were taken by the Nazis to Švenčionėliai and murdered there”; no source given)
20–23 September 1941 and later	Around Nemenčinė; 23 September – Kobilka	Jews who escaped and were later caught; the witnesses name them	Germans took part in the hunt	(b) According to witness testimony: police, partisans and Germans hunted those who escaped. (c) The source does not identify who carried out the shooting of 23 September	S7 (a single body of sources)
20 September 1941 and later (according to A. Daytz, the furniture and clothing were assembled at the community center on 25 September)	Nemenčinė	Victims’ property	A German in the beit midrash ordered the prisoners to surrender money and valuables	(b) According to witness testimony: the better clothing and furniture were divided among the perpetrators, the rest sold at auction; police and partisan leaders moved into the better Jewish houses. According to A. Mačkinis, after the shooting “those who wanted” began to loot the clothes and belongings of the murdered	S7; S2

Sources. [S1] VLE, A. Miškinis, “Nemenčinė”, <https://www.vle.lt/straipsnis/nemencine/> (accessed 15 Oct 2026). [S2] Yad Vashem, “Murder story of Niemenczyn Jews in the Niemenczyn Area”, <https://collections.yadvashem.org/en/untold-stories/killing-site/15049910> (accessed 15 Oct 2026; quotes the testimonies of Antanas Mačkinis (12 Apr 1946) and Ludwik Paszkiewicz; sources cited: LYA K-1-58-29422-3 and K-1-58-11487-3, copies YVA M.45; beside K-1-58-29422-3 the page names A. Mačkinis (born 1911, a defendant at a Soviet trial), beside K-1-58-11487-3 L. Paszkiewicz (born 1888, a witness at a Soviet investigation); not checked against the files). [S3] Vilnius District Municipality, “Pamiršta istorija: Vilniaus rajono žydai”, <https://vrsta.lt/gyventojams/pamirsta-istorija-vilniaus-rajono-zydai/1309> (accessed 15 Oct 2026). [S4] Tourism portal “Trakai and Vilnius Districts”, “Žydų žudynių vieta ir kapas Nemenčinėje”, <https://exploretrakaivilnius.lt/lt/pilys-ir-pilavietes/zydu-zudyniu-vieta-ir-kapas-nemencineje> (text captured on 15 Oct 2026 through the same portal’s address mail.exploretrakaivilnius.lt, because the main address refused automated access). [S5] The same portal’s English page, <https://exploretrakaivilnius.lt/en/manors-and-parks/the-site-and-grave-of-mass-massacre-of-jews-in-nemencine> (captured on 15 Oct 2026 the same way). [S6] K. Jäger, “Gesamtaufstellung der im Bereich des EK. 3 bis zum 1. Dez. 1941 durchgeführten Exekutionen”, 1 Dec 1941, heading “Teilkommando des EK.3 in Wilna”, entry “20.9.41 Nemencing 128 Juden, 176 Jüdin. 99 [J.-Kind.] 403” (the bracketed words stand for a ditto mark in the original); original – Russian State Military Archive (RGVA), f. 500, op. 1, d. 25; copy – Yad Vashem Archives, O-18/245 (as cited on Yad Vashem’s extract page; not checked against it; English extract: <https://www.yadvashem.org/docs/karl-jaeger-report-on-lithuanian-jews-extermination.html>); printed German text – E. Klee, W. Dreßen, V. Rieß (eds.), “Schöne Zeiten”. Judenmord aus der Sicht der Täter und Gaffer, Frankfurt am Main, 1988, pp. 52–62. The wording of the entry was checked against an online transcription of that edition (accessed 15 Oct 2026). The report supports the date, the recorded total and the German operational attribution, but does not identify who did the shooting. The report’s statement on cooperation with the “Lithuanian partisans” heads a different list (the actions of SS-Ostuf. Hamann’s mobile detachment) and does not apply to the Nemenčinė entry. [S7] Testimonies of S. Eynbinder (née Daytsh), Y. Gordon and A. Daytz on Nemenčinė, recorded by L. Koniuchowsky in 1946–1948, published at <https://blogs.timesofisrael.com/the-slaughter-of-the-jews-in-nemencine/> (30 Dec 2022; unreachable on 15 Oct 2026); D. S. Sandler (comp.), *The Testimonies of 121 Jewish Survivors of the Holocaust in Lithuania, Recorded by Leyb Koniuchowsky* (2020); summary with quotations: <https://grantgochin.substack.com/p/nemencine-september-20-1941-the-accomplices> (accessed 15 Oct 2026). S. Eynbinder and A. Daytz were sister and brother; Y. Gordon was a separate witness. The [S7] quotations and data in this annex are taken from the applicant’s summary (a secondary source); Koniuchowsky’s original text has not been checked. [S8] A. Bubnys, “Vilniaus ypatingasis būrys ir masinės žydų žudynės Paneriuose (1941–1943 m.)”, *Voruta*, 14 Sep 2019, <https://www.voruta.lt/vilniaus-ypatingasis-buryis-ir-masines-zydu-zudynes-paneriuose-1941-1943-m/> (accessed 15 Oct 2026): „Daugumą būrio narių sudarė lietuviai, tačiau buvo keletas rusų ir lenkų. YB buvo pavaldus tik vokiečių saugumo policijai ir vykdė jos pareigūnų nurodymus.“ (“Most of the squad’s members were Lithuanians, but there were a few Russians and Poles. The squad was subordinate only to the German Security Police and carried out its officers’ instructions.”) The article does not mention Nemenčinė.

This document is signed with eSGN

To check its signatures, open this PDF using Adobe Acrobat Reader.

For more information, visit the Adobe Acrobat's Learn & Support section.

Signature Types

- Signed by a natural person
- Signed by a natural person with a registered profession
- Signed by a legal person or registered organisation

Levels of Electronic Signature

- Simple Electronic Signature
- Advanced Electronic Signature
- Qualified Electronic Signature

G. Gochin

Los Angeles, 15 October 2026
eIDAS Qualified Electronic Signature

